

בארץ ישראל קם העם היהודי בה עוצבת דפנות היהודית
הדתית המודרנית, בה חי היה קוסמופוליט מסל כולו, בה יצר גופו תרבות
לעומים ובכל אלו ישראליים המריש לעולם כולו את ספר הספרים המגול
לאחר שהגלגל חנם סגורו בבוח חזקת ישראלי לה אנונים כלל עיראלי
שורר, וכן חדל משהלך ועוקבות לשום נאצרו ומחדש בהנחה את היהודית
המדינית.

התוך קשר היסטורי ואסורתי זה התגורר המאזנים בכל דור לשוב ולהתארו
השכנתם העתיקה, ובדורות המודרניים שבה לארצם בהמונים והבולגו
השוליים ועמים הפריחו פאנתר החיי שפוחם העברות, בנה כשיש אגידים
היו ישראלי גדל והתפר העשיר על מספר תרבותי, שהרי ישראלי מסוג מסוג ועל
הוא מביא ברמת הידיעה לכל המצבי וארץ וזוהי נוסף למסורת
המדינית.

התהליך (1948) נתכנס הקונגרס הצעיר לקוב קריאתו של העם לדון
בית הישועות השואר הרצל והכריז על זכות העם היהודי להקמת
מדינת בארצו.

ההיסטוריה המודרנית של עם ישראל כיום היא אסורה במגנט מנעם
המאזנים, אשר נתן בשיחוד חוקי בין לבין לבני ישראל הקשר היסטורי ועם העם
היהודי ארץ ישראל, ולזכות העם היהודי להקים מחדש את ביתו המלאה

ההתחלה על עם ישראל כיום האחרון בה התגורר, לטוב ולרוע, מלפני
הקמת המדינה מחדש בגולה, את התכונות בפועל, בעת העם היהודי
החדש והמסופות על ידי היודים המודרנית היהודית בארץ ישראל
המדינה את שטחי המולדת לכל יהודי העומק לעם היהודי
השפה שפות קיימות בעיר משפחת העמים.

ההתחלה של המדינה המודרנית המאזנים האזנים בארצות יהודי ישראל
החדש להקמת בארץ ישראל, על כל קושר טענה זכותה וכן
את זכותם לחיי כבוד, חירות ואגלי ישראליים במדינת ישראל.

ההתחלה זכות הישוב העברי בארץ את פלורליזם למאבק
החירות השלום נגד כוחות הרשע הנאצי, ובזכות החילו
החדש קום לו את הזכות להמנות עם העמים מייסדי בית

ההתחלה עגרת המדינה המאוחדת החלמה המדינית
החדש בארץ ישראל, העשרות המצב המגרי המצבי
העומים בכל העומים קמדיניים מצדו, הבה לביצוע
על האומות המאוחדות בזכות העם היהודי להקים את
המדינה.

ההתחלה העם היהודי להיות בכל עם ועם קשר בראשות

ההתחלה העברית
ההתחלה ישראל
ההתחלה הקטור
ההתחלה מדינת
ההתחלה שבידנו
ההתחלה והסודיים
ההתחלה עגרת המדינה
ההתחלה מדינת

ההתחלה גבולות
ההתחלה עגרת עכ
ההתחלה חיים
ההתחלה דת בארץ
ההתחלה הקוסמופולי
ההתחלה מאזנים

ההתחלה המדינית
ההתחלה המדינית
ההתחלה המדינית
ההתחלה המדינית
ההתחלה המדינית

ההתחלה המדינית
ההתחלה המדינית
ההתחלה המדינית
ההתחלה המדינית
ההתחלה המדינית

ההתחלה המדינית
ההתחלה המדינית
ההתחלה המדינית
ההתחלה המדינית
ההתחלה המדינית

אנו מכריזים בזאת

חסד ג'אקוויט (המקילה)

מגילת העצמאות

בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קומסיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי. לאחר שהוגלה העם מארצו בכוח הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו, ולא חדל מתפילה ומתקווה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חירותו המדינית.

מתוך קשר היסטורי ומסורתי זה חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהאחד במולדתם העתיקה; ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים, וחלוצים, מעפילים ומגנים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים, והקימו ישוב גדל והולך השליט על משקו ותרבותו, שומר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקידמה לכל תושבי הארץ ומנשא נפשו לעצמאות ממלכתית.

בשנת תרנ"ז (1897) נתכנס הקונגרס הציוני לקול קריאתו של הגוה חזון המדינה היהודית. תיאודור הרצל והכריז על זכות העם היהודי לתקומה לאומית בארצו.

זכות זו הוכרה בהצהרת בלפור מיום ב' בנובמבר 1917 ואושרה במנדט סטעם חבר הלאומים, אשר נתן במיוחד תוקף בין-לאומי לקשר ההיסטורי שבין העם היהודי לבין ארץ-ישראל ולזכות העם היהודי להקים מחדש את ביתו הלאומי.

השואה שנתחוללה על עם ישראל בזמן האחרון, בה הוכרעו לטבח מיליונים יהודים באירופה, הוכיחה מחדש בעליל את ההכרח בפתרון בעית העם היהודי מוחסר המולדת והעצמאות על-ידי חידוש המדינה היהודית בארץ-ישראל, אשר תפתח לרווחה את שערי המולדת לכל יהודי ותעניק לעם היהודי מעמד של אומה שוות-זכויות בתוך משפחת העמים.

שארית הפליטה שניצלה מהטבח הנאצי האיום באירופה ויהודי ארצות אחרות לא חדלו להעפיל לארץ-ישראל, על אף כל קושי, מניעה וסכנה, ולא פסקו לתבוע את זכותם לחיי כבוד, חירות ועמל-ישרים במולדת עמם.

במלחמת העולם השנייה תרם הישוב העברי בארץ את מלוא-חלקו למאבק האומות השוחרות חירות ושלוש נגד כוחות הרשע הנאצי, ובדם חייליו ובמאמצו המלחמתי קנה לו את הזכות להמנות עם העמים מייסדי ברית האומות המאוחדות.

ב-29 בנובמבר 1947 קיבלה עצרת האומות המאוחדות החלטה המחייבת הקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל; העצרת תבעה מאת תושבי ארץ-ישראל לאחוז בעצמם בכל הצעדים הנדרשים מצדם הם לביצוע ההחלטה. הכרה זו של האומות המאוחדות בזכות העם היהודי להקים את מדינתו אינה ניתנת להפקעה.

זו זכותו הטבעית של העם היהודי להיות ככל עם ועם עומד ברושת עצמו במדינתו הריבונית. לפיכך נתכנסנו, אנו חברי מועצת העם, נציגי הישוב העברי והתנועה הציונית, ביום סיום המנדט הבריטי על ארץ-ישראל, ובתוקף זכותנו הטבעית וההיסטורית ועל יסוד החלטת עצרת האומות המאוחדות אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, היא מדינת ישראל.

אנו קובעים שחלל מרגע סיום המנדט, הלילה, אור ליום שבת ו' אייר תש"ח, 15 במאי 1948, ועד להקמת השלטונות הנבחרים והסדירים של המדינה בהתאם לחוקה שתיקבע על-ידי האספה המכוננת הנבחרת לא יאוחר מ-1 באוקטובר 1948 - תפעל מועצת העם כמועצת מדינה זמנית, ומוסד הביצוע שלה, מנהלת-העם, יהווה את הממשלה הזמנית של המדינה היהודית, אשר תיקרא בשם ישראל.

מדינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקיבוץ גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתה על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל; תקיים שיוון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות. מדינת ישראל תהא מוכנה לשתף פעולה עם המוסדות והנציגים של האומות המאוחדות בהגשמת החלטת העצרת מיום 29 בנובמבר 1947 ותפעל להקמת האחדות הכלכלית של ארץ-ישראל בשלמותה.

אנו קוראים לאומות המאוחדות לתת יד לעם היהודי בבנין מדינתו ולקבל את מדינת ישראל לתוך משפחת העמים.

אנו קוראים - גם בתוך התקפת-הדמים הנערכת עלינו זה חדשים - לבני העם הערבי תושבי מדינת ישראל לשמור על שלום ולסיוול חלקם בבנין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה ועל יסוד נציגות מתאימה בכל מוסדותיה, הזמניים והקבועים.

אנו מושיטים יד שלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום חלקה במאמץ משותף לקידמת המזרח התיכון כולו.

אנו קוראים אל העם היהודי בכל התפוצות להתלכד סביב הישוב בעליה ובבנין ולעמוד ליימיו במערכה הגדולה על הגשמת שאיפת הדורות לגאולת ישראל.

מתוך בטחון בצור ישראל הננו חותמים בחתימת ידינו לעדות על הכרזה זו, במושב מועצת המדינה הזמנית, על אדמת המולדת, בעיר תל-אביב, היום הזה, ערב שבת, ה' אייר תש"ח, 14 במאי 1948.

מגילת העצמאות

הוקראה על ידי דוד בן גוריון, יושב ראש "מועצת המדינה הזמנית", בטקס הכרזת העצמאות שנוערך במוזיאון תל אביב ביום שישי, ה' באייר תש"ח, בשעה 16:00. על המגילה חתמו חברי "מועצת העם", שהיתה לממשלה הזמנית. חלק מחברי מועצת העם לא השתתפו בטקס, בגלל שהיו בירושלים, שהיתה נתונה במצור עקב התקפות הערבים. יום הכרזת העצמאות נקבע כיום העצמאות של מדינת ישראל.

לפני שנתחיל במסע...

"...אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל"
היא מדינת ישראל"

כולנו מכירים את ההכרזה המרגשת הזו, המצליחה לפרוט לכולנו על נימי הלב.
58 שנים עברו מאז אותם רגעים גדולים, בהם הוקראה מגילת היסוד של
מדינת ישראל.

הדפים הבאים מזמינים אותך לסיור מרתק וייחודי בין שביליה של מגילת
העצמאות. נשוב ונקרא על הבסיס המוסרי וההיסטורי ההיסטורי להקמת
המדינה, על הערכים שעומדים בבסיסה, ועל המטרות שאותן רצו מייסדי
המדינה להגשים.

ההתחברות למגילת העצמאות ולערכיה היא הזדמנות להוסיף מימד
נוסף לחגיגות השמחה של יום העצמאות, ולהעניק לנו ולילדינו חווייה
ישראלית מקורית.

הסיור מיועד לכל המשפחה. הוא משלב נקודות עיון למבוגרים שבינינו,
ומספר הפעלות המיועדות לצעירים ולצעירים ברוחם.

שימו כובע, קחו מימיה, ונצא לדרך...

"בארץ ישראל קם העם היהודי"

המילים הפותחות את מגילת העצמאות הן "בארץ ישראל". מנסחי המגילה בחרו להדגיש את הקשר המיוחד שבין העם היהודי וארץ ישראל. ארץ ישראל היא הרבה יותר ממקום המגורים של העם היהודי. אנחנו יכולים לגור בהרבה מקומות אחרים, ועשינו זאת שנים ארוכות - אבל תמיד ידענו שהבית הטבעי שלנו הוא ארץ ישראל.

ארץ ישראל היא "תבנית נוף מולדתנו". היא המקום שבו גדלנו כעם. כמו ילד הגדל בבית, ובו הוא מעצב את זהותו האישית, את עולמו ואת חוויותיו, כך עם ישראל עיצב את דמותו ואת זהותו הלאומית בארץ ישראל. וכמו אותו ילד הקשור באהבה עזה למקום גידולו ולכן הוא מבקש תמיד לחזור הביתה, כך מבקש עם ישראל לשוב אל ביתו הטבעי בו גדל.

בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי היי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי (מתוך מגילת העצמאות).

רק בבית יכול אדם ליצור ולהתפתח. רק השלוה של הבית מעניקה את הבסיס לבגרות ועצמאות. **רק בבית אנחנו מרגישים בבית.** רק בארץ ישראל אנחנו מרגישים בבית.

הקשר המיוחד שבין העם היהודי לארץ ישראל התגלה בצורה מיוחדת בכיסופים ובתקוה לשוב לארץ לאורך שנות הגלות:

לאחר שהוגלה העם מארצו בכוה הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו, ולא חדל מתפילה ומתקוה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חירותו המדינית.

הכמיהה והגעגועים לארץ ישראל היו לחם חוקם של היהודים בכל פזורות הגלות. בכל תפילה, בכל סעודה ובכל אירוע אחר - מעלים את זכרה של ירושלים ושל ארץ ישראל. שיאו של ליל הסדר הוא בשירת "לשנה הבאה בירושלים". גם יום הכפורים, היום הקדוש ביותר בשנה, נחתם באמירת "לשנה הבאה בירושלים". מחשבותיו של היהודי סבבו תמיד סביב השיבה לציון.

במהלך 1800 שנות גלותם לא רכשו לעצמם היהודים בית לאומי אחר מחוץ לארץ-ישראל. כשאפתו וברצונו של עם ישראל נשארה ארץ-ישראל ארצו שלו. אף שהתרחק ריחוק פיזי מארצו ההיסטורית לא פסק עם ישראל להימצא בקירבה אינטימית לארץ עברו, שבה ראה גם את עתידו. בחדרי חדריה של נשמת העם ניטעו כיסופים עזים לארצו שלו, ולאורכה של דרך הגלות זרועת הקוצים נתהדרה בלב היהודי שבועתם החגיגית של ראשוני הגולים: "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני". בדם ובאש נצר ונשא עמו העם, כמשך 1800 שנה, את חלומו ואמונתו בתחייתו הלאומית ובשיבתו אל ארצו. (דוד בן גוריון)

ירקודים בעקבות החלטת האו"ם על הקמת המדינה

אגדה עתיקה מספרת על נפוליון, הקיסר האדיר, שהחליט להכיר את אנשי ממלכתו בדרך ישירה, ובאחד מערבי הקיץ לבש בגדים רגילים וסבב ברובע היהודי של עירו, להתחכך עם היהודים ולהכירם מקרוב. אולם, הרחוב היה שמש, ונפש חיה לא נראתה בו. המשיך הקיסר לשוטט, עד שראה אור קטן מנענץ מחלונות בית הכנסת. כשנכנס, הופתע לראות את כל יהודי הקהילה יושבים על הרצפה וממררים בככי. הוא ניגש לאחד מהם ושאלו בדאגה:

- מה קרה? מי מתנכל לקהילה היהודית?
ענה היהודי:

- היום הוא ליל תשעה באב, הלילה שבו חרב בית המקדש שלנו. לכן אנחנו כל כך עצובים.
תמה נפוליון:
- לא שמעתי שכך קרה, שהרסו ליהודים את בית המקדש שלהם. לא עדכנו אותי. מתי זה קרה?
אמר לו היהודי:
- לפני יותר מאלף וחמש מאות (1500) שנה.
אמר הקיסר:
- עם שמתאבל על בית שחרב לפני 1500 שנה - יזכה לראות בבניינו.

הגעועים והרצון לחזור לארץ, שלא פסקו ולא נחלשו גם כעבור אלפי שנים, היו הדלק שהניע את החלוצים ובוני הארץ במאה וחמישים השנים האחרונות, עת החלו התפילות הרבות להתגשם, והעם שב לארצו עליה חלם שנים רבות כל כך.

שבנו לארץ, ועדיין אין אנו מפסיקים להתפלל ולקוות. עדיין אנו אומרים, בכל שנה מחדש: "לשנה הבאה בירושלים הבנויה".

ירושלים בירת ישראל

בעקבות הדיונים בעצרת האו"ם, לפיהם ירושלים תהיה תחת משטר בינלאומי, הכריז ראש הממשלה דוד בן גוריון, כי ירושלים היא בירת ישראל וחלק בלתי נפרד ממנה. "ירושלים היא לב ליבה של מדינת ישראל", אמר בן גוריון בנאומו בכנסת. לאחר שהאו"ם החליט שיירושלים תהפוך לעיר בינלאומית, החליטה בתגובה ממשלת ישראל להעביר את כל משרדי הממשלה לירושלים. ארבעה ימים לאחר מכן אישרה הכנסת פה אחד, את הודעת ראש הממשלה כי ירושלים היא בירת ישראל.

"בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים"

מהו הנכס התרבותי החשוב ביותר שיצר עם ישראל והעניק לעולם?
למרבית הפלא, דווקא שונאי ישראל הם שידעו להגדיר את תרומתו של עם
ישראל לאנושות:

היהודים הטילו שני מומים באנושות - ברית מילה בגוף
ומצפון בנפש. אלו הן המצאות יהודיות... באתי לשחרר את
האנושות מאזיקי הנשמה, מן הייסורים המשפילים שנגרמו על
ידי חזון השווא שנקרא מצפון ומוסר...

אולם, גדולי הרוח שבעולם כולו ידעו להעריך את גדלותו המוסרית של עם ישראל:

מאז ומתמיד שימש עם ישראל מגדלור, שהפיץ את אור
המחאה העזה נגד החלאה והשפלות בחיי האדם, נגד האלימות
כלפי האדם, נגד התפלות המבחילה והבערות
(מקסים גורקי, סופר רוסי, המאה ה-19).

אנו יודעים, שהמצפון - המוסר - הוא המתנה הגדולה של היהדות לאנושות כולה.
העולם כולו מתחנך לאור אבני יסוד שהיהדות הביאה לעולם:
ואהבת לרעך כמוך.

צדק צדק תרדוף למען תחיה וירשת את הארץ...

וְכַתְּבוּ חֻבוֹתֵיכֶם לְאֵתִים וְחִנִּיתוּתֵיהֶם לְמִזְמֵרוֹת לֹא יִשָּׂא גוֹי אֶל גוֹי חָרֵב
וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה.

לא תעשו עֵוָל בַּמִּשְׁפָּט...

העם היהודי היה מאז ומעולם המצפן המוסרי של העולם כולו. חוקים ומצוות שמקורם
ביהדות הפכו לנחלת הכלל, כמו: שמירת השבת - יום מנוחה שבועי לכל אדם;
זכויות השכיר - חובת תשלום במועד, איסור עושק והתעמרות בעובד, ועוד;
קדושת החיים, המובעת בפסוק: "כי בצלם אלקים עשה את האדם";
דמוקרטיה - שלטון הרוב, המובעת בפסוק: "אחרי רבים להטות";
מלחמה באלימות - "כל המרים יד על חברו נקרא רשע".
הדוגמאות רבות מספור, והמעט שהובא כאן על קצה המזלג מלמד על העושר
התרבותי והרוחני שהוריש העם היהודי לעולם.

במגילת העצמאות הכריזו מייסדי המדינה כי היא "תהא מושתתה על יסודות החירות,
הצדק והשלום לאור חזונם של נביאי ישראל" - ערכי מוסר ותרבות אלה הם הבסיס
לחיינו הלאומיים והפרטיים כאן ועכשיו במדינת ישראל.

ברכת כהנים חול המועד סוכות,
הכתל ירושלים

חיים טופול המחזמר "נבר על הגג",
עפ"י ספרו של "שלום עליכם"

ש"י עגנון.
זוכה פרס נובל
לספרות.

זוכב של אחדות.
יעקב אבנ.

פרופ' יעקב און.
זוכה פרס נובל
לכלכלה 2005

לא לפרסום

בתקופת משטר הצנע,
החליטה המועצה
לביקורת סרטים
ומחזות לפסול סרטים
שאינם מתאימים לרוח
התקופה. בהודעת
המועצה נאמר כי:
"סרטים שמבליטים
סעודות דשנות
או משתאות בלתי
מרוסנים - ייפסלו ללא
היסוס". באותו זמן, אף
פסלה המועצה ארבעה
סרטים אמריקניים,
שתוכנם המוסרי
היה ירוד ולא התאים
להצגה בפני קהל
ישראלי.

"והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי"

רב המכר של כל הזמנים הוא, כידוע, ספר התנ"ך. הוא תורגם כמעט לכל שפה אפשרית, וניתן למוצאו בכל פינה בגלובוס. שתי הדתות הגדולות, הנצרות והאיסלם, רואות בו את הבסיס לאמונתן (בשינויים כאלה ואחרים).

גם בלי לפענח את סוד הקסם של ספר עתיק זה, אנו יודעים כי על ידי הופעה בעולם האמונה היהודית.

העולם כולו עוד היה עובד אלילים והשתחוה לאיתני הטבע, וכבר אז קרא אברהם אבינו, מייסד האומה הישראלית, לאמונה באל אחד מופשט ובלתי נראה.

עוד דורות רבים חלפו עד שחלפה האמונה האלילית מן העולם, אבל עם ישראל לא התיימש. גם כשהיה בודד המשיך להפיץ בגאון את אמונתו, עד שהפכה לנחלת העולם כולו.

איך נוצר דגל המדינה?

את נסיבות היווצרותו של דגל ישראל, תיאר עוזרו של הרצל דוד וולפסון: "בפקודת מנהיגו הרצל באתי לבאזל, כדי לעשות את כל ההכנות לקונגרס הראשון. בין השאלות הרבות שהעסיקוני אז הייתה אחת... באיזה דגל נקשט את אולם הקונגרס? מה הם צבעיו? הן דגל אין לנו. והנה הבהיק רעיון במוחי: הרי יש לנו דגל. לבן כחול. הטלית אשר בה נתעטף בתפילתנו - טלית זו היא סמלנו. נוציא נא את הטלית מנרתיקה ונגולל אותה לעיני ישראל ולעיני כל העמים. הזמנתי אז דגל כחול לבן ומגן דוד מצויר עליו. וכך בא לעולם דגלנו הלאומי"

מחקריהם של שני יהודים מפורסמים יכולים ללמד אותנו על החידוש שבאמונה היהודית.

אלברט איינשטיין, מגדולי המדענים של הזמן האחרון, הביא לעולם את המושג: "תורת היחסות". על פי מחקריו, העולם מתנהג בצורה אחרת מהצורה שבה אנחנו מכירים אותו דרך חושינו. כלומר, הצורה שבה אנחנו רואים את העולם, היא רק אחת מהדרכים לתיאור העולם כפי שהוא באמת.

זיגמונד פרויד, מייסד הפסיכולוגיה המודרנית, טבע את המושג הידוע "תת מודע". על פי שיטתו, האדם אינו מודע לסיבות הגורמות לו לעשות מעשים מסויימים. הכוחות המניעים את האדם נסתרים מן העין ומן הלב, אך הם משפיעים בעוצמה רבה על התנהגותו של האדם.

הפסיכולוג אריקסון טוען, כי יש מכנה משותף למחקריהם של שני החוקרים היהודים. **בטרם תמשיך לקרוא, חשוב:** מה משותף לשתי התיאוריות של איינשטיין ופרויד? אריקסון מסביר, שלמרות ששני החוקרים עוסקים בתחומים שונים לחלוטין, יש להם מכנה משותף, והוא: שניהם שינו את הדרך שבה תופס האדם את העולם הנראה לעיניו, והוכיחו שהעולם כולל מישורים נוספים מעבר לנראה לעין.

אין זה מקרה, ששני חוקרים אלה, ששינו את פניו של העולם המדעי, היו בני העם היהודי. שהרי האמונה היהודית היא שגילתה לעולם, שהעולם הנראה לעינינו הוא רק חלק קטן - קצה קרחון - מהעולם האמיתי. העולם בו אנו חיים אינו עומד לבדו. הוא קשור ומחובר לעולם רוחני עליון ומופשט - לאלוקים. גם האדם אינו מורכב רק מהגוף אותו הוא מכיר. האדם קשור ומחובר אל האלוקים, שנתן לו את נשמתו. נשמתו של האדם היא המעניקה לו את התוכן והמשמעות לחיים, ומבדילה את חייו מחיי הבהמה החומריים.

על פי מגילת העצמאות, מדינת ישראל "תהא מושתתה על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל". "ספר הספרים הנצחי" - התנ"ך - הוא מקור האמונה של העולם, ויסוד קיומנו כעם. אסור לנו להתעלם ממנו. אנו חייבים לשוב אליו, להכיר אותו ולחיות לאורו.

"לאחר שהוגלה העם מארצו"

מה קורה לעם כשהוא גולה מארצו? עמים רבים בהיסטוריה נאלצו לְגלות מארצם, ומאז נעלמו עקבותיהם. הגלות גרמה לפיזור של בני העם במקומות שונים, ולהפיכתם לחלק מהעמים שאליהם גלו. אין עם אחד בהיסטוריה ששרד גלות, וחזר למולדתו!
העם היהודי גלה מארצו פעם אחר פעם. נבוכדנצר החריב את בית המקדש הראשון והגלה את היהודים לבבל. כ-500 שנים אחר כך הגלו הרומאים שוב את העם היהודי, והפעם פיזרו אותו בכל העולם. למרות הכל, העם היהודי שרד, ושמר על יחודו ועל התקווה לחזור לארצו. זוהי תופעה פלאית, שאין לה אח ורע בתולדות העמים.
עמים רבים ניסו במהלך הגלות לפצח את סוד הקסם היהודי. נסיונות שמד, גירושים ופוגרומים עברו על העם היהודי - והוא בשלו. מאמין בדרכו, נושך את שפתיו, וממשיך ללכת.
היטיב לתאר תופעה פלאית זו, הסופר האמריקאי הידוע מארק טוויין:

אם להאמין לסטטיסטיקה, מהווים היהודים אחוז אחד בלבד מאוכלוסיית העולם... היה זה אפוא טבעי, אילו לא היינו שומעים עליהם אלא לעיתים רחוקות. אבל אנו שומעים עליהם, ושומעים עליהם תמיד. העם היהודי נכבד עלי אדמות לא פחות מכל עם אחר. הוא ערך קרב מפליא בעולם הזה ככל התקופות, הוא נלחם בידים כפותות מאחורי גבו, והוא רשאי להתגאות על כך... המצרים, הבבלים, הפרסיים, היוונים והרומאים קמו ומלאו את האדמה בקולות רועשים, ולאחר מכן נפלו... העם היהודי ראה את כולם וניצח את כולם. הוא אינו מגלה לא התנוונות, לא מחושי זקנה, לא תשישות איברים ולא התמעטות כוחותיו. כולם בני תמותה - חוץ מהעם היהודי. עמי הגבורה חלפו ואינם עוד, ורק העם היהודי נשאר.

כולנו - אני, אתה - כולנו ביחד וכל אחד לחוד, נושאים בידנו לפיד שעובר מדור לדור כבר שלושת אלפים שנה.
מה אומר לנו הלפיד הזה?
נצחיותו המופלאה של העם היהודי מלמדת אותנו כי יש לעם הזה תפקיד, יעוד ומטרה. לא לחינם מסתובב עם ישראל על במת ההיסטוריה ומסרב לרדת ממנה. עם ישראל הוא שחקן ראשי, וכל עוד יש הצגה - הוא על הבמה. יש לו ייעוד, שליחות ומסר לעולם כולו, והמסר הזה עובר, מדור לדור, בלי הפסקה.
לכל אחד מאיתנו יש תפקיד חשוב: עלינו מוטלת המשימה להעביר את הלפיד לדור הבא - לילדינו. אסור לעצור את המירוץ באמצע!

איש חכם אחד אמר פעם:

עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה.

גם אם לפעמים המצב הלאומי קשה, כשהאבטלה גוברת, כשהמצב הבטחוני מעורער וכשהחינוך לא הולך - אסור לנו להתייאש. אנחנו חייבים לזכור שאנחנו עם נצחי, ששרד בצורה פלאית במשך אלפי שנים, וימשיך לצעוד גם בעתיד ולמלא את תפקידו בעולם. לכן אנחנו לא מפחדים, גם כשהדרך קשה וארוכה. אנחנו מאמינים שהדרך הארוכה מובילה לעתיד טוב יותר, שאותו אנו בונים יחדיו.

אל הדרך שמרית אור

וגם אם ארוכה הדרך ורבה הדרך הן כוחנו עוד רב וגם אם ארוכה הדרך ורבה הדרך נעבור בה יחדיו ועד לשערי רקיע בוודאי נגיע עוד מעט אם לא עכשיו ועד לשערי רקיע בוודאי נגיע כי דרכנו לא לשווא

מצעד יום העצמאות בחיבת ת"א

המצעד שלא צעד

מסתבר שכבר מהקמת המדינה ועדות חקירה היו פתרון זמין ונח... מצעד צה"ל ביום העצמאות הראשון לא הגיע לסיומו. במסלול שבו אמורים היו חיילי צה"ל לצעוד היה אי סדר מושלם. ראש הממשלה, דוד בן גוריון, הורה על הקמת ועדת חקירה לבדיקת הסיבות לכך ש... המצעד לא צעד.

"מתוך קשר היסטורי ומסורתי זה..."

מתי התחיל הקשר המיוחד שבין עם ישראל וארץ ישראל?

התשובה לכך כתובה, כמוכן, ב"ספר הספרים הנצחי" - התנ"ך. ארץ ישראל הובטחה כבר לאברהם אבינו, שגר בארץ עם שרה אשתו, ובלי בנים. אברהם היה תושב נודד בארץ, ונאלץ לצאת ממנה בעקבות רעב כבד. גם בנו (יצחק) ונכדו (יעקב) הטלטלו בארץ ממקום למקום. רק מאות שנים אחר כך הגיעו צאצאיהם והתיישבו בארץ כעם (וגם הם גלו ממנה לאחר מכן...). כך, בצורה מאוד לא מזוהירה, נרקמו החוטים הראשונים של חבלי האהבה בין העם והארץ.

מה זה אומר?

זה אומר, שארץ ישראל היא עברו הרבה יותר מארץ מולדת. הקשר בינינו ובין הארץ לא נוצר בעקבות מגורים של דורות רבים בארץ. ההיפך הוא הנכון: עם ישראל בא לארץ בגלל שהארץ היא שלנו - עוד לפני שהיינו בה. ההבטחה של ה' לתת את הארץ לזרעו של אברהם, והציווי לזרעו לרשת אותה - הם הבסיס לקשר המופלא שבין העם והארץ, ומכוחה יושב עם ישראל בארץ, וחולם עליה ממרחקים.

בעדותו של בן גוריון בפני ועדת פיל, שדנה בחלוקת הארץ בין יהודים וערבים, נשאל האם יש ברשותו קושאן (שטר בעלות על הקרקע) המוכיח שעם ישראל הוא בעל הבית של ארץ ישראל. בן גוריון נטל את התנ"ך שהיה מונח על השולחן, הניף אותו ואמר: **"רבותי, זהו הקושאן שלנו על ארץ ישראל!"**

דפדוף בתנ"ך יראה לנו את הפסוקים שאליהם התכוון בן גוריון:

וְהִיא אֲמַר אֶל אַבְרָם... שֵׁאֵינִי עֹשֶׂה וְרָאָה מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה שֵׁם עֵפְנָה וְנִגְבָּה וְקִדְמָה וַיִּמָּה. כִּי אֵת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר רָאָה לְךָ אֶתְנַנֶּה וְלִזְרַעְךָ עַד עוֹלָם... קוֹם הַתְּהַלֵּךְ בְּאָרֶץ לְאֶרְכָּה וְלְרַחֲבָה כִּי לְךָ אֶתְנַנֶּה (בראשית י"ג).

ההבטחה הכתובה בתנ"ך היא ה"רישום בטאבו" המלמד כי ארץ ישראל שייכת לעם ישראל. הבטחה זו היא יסוד האמונה שלנו שנמשיך לחיות בארץ הזאת, ושרק כאן נוכל לחיות את חיינו בצורה הטובה ביותר.

מערת המכפלה. מקום קבורת האבות, חברון

קבר רחל, בית-לחם

סימון "שביל ישראל"

ההבטחה לתת את הארץ לזרעו של אברהם לא נשארה רק בתנ"ך. הבטחה זו התגשמה, ולאורך ההיסטוריה כולה אנו רואים רציפות של מגורי יהודים בארץ ישראל. יצחק בן צבי, נשיאה השני של מדינת ישראל, חקר רבות את הישוב היהודי ההיסטורי בארץ ישראל, וכך הוא כותב:

לא היה אף רגע בדברי ימי עמנו, בו יינתק הפתיל המקשר את האומה כולה, באשר היא שם, אל ארץ מולדתה, והנימים הדקות של שארית הישוב היו צינור חי וממשי לקשר נצחי זה. מסקנתנו זו כי הישוב היהודי לא נעקר מעולם מהארץ נשענה על חקירה ובדיקה היסטורית מפורטת.

לאורך כל הדורות גרו יהודים בארץ ישראל. לא היה רגע אחד בו נעדרו יהודים מהארץ. גם בשנים אלה חיה בכפר פקיעין שבגליל נצר למשפחת כהנים שלא עזבה את הארץ מאז חורבן הבית השני, לפני 2000 שנה.

המדינה בחרה להנציח את הקשר ההיסטורי הזה על שטר של 100 ₪ (אפשר להוציא כעת שטר מהארנק ולראות). שטר זה, המוקדש ליצחק בן צבי, מכיל את תמונת בית הכנסת העתיק של פקיעין, כסמל לקשר ההיסטורי המיוחד שבין העם והארץ.

כך מתגלית לפנינו שרשרת זהב ארוכה ורצופה, שתחילתה נעוצה בתקופה קדומה, עת ישב עמנו על אדמתו, וסופה הגיע עד זמננו - שארית נידחה של חקלאים יהודים בהרי הגליל העליון (יצחק בן צבי).

אנחנו, היושבים כעת בארץ ישראל, מהווים המשך לאותם יהודים שישבו כאן לפני אלפי שנה. מעולם לא עזבנו את הארץ לגמרי. זו ארצנו שלנו, היום כמו לפני אלפי שנה.

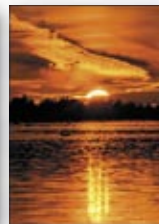

שער הנצחון - של מי?

המנורה המופיעה בסמל המדינה מעוצבת בדומה למנורת בית המקדש החקוקה על שער טיטוס שברומא. הרומאים הנצחו בתבליט זה את נצחונם על היהודים והגלייתם. קביעת מנורה זו בסמל המדינה, היא סמל למהפך שחל עם הקמת המדינה, והיא מבטאת את נצחונו ונצחיותו של עם ישראל.

תבליט שער טיטוס

"מתוך קשר היסטורי ומסורתי"

זה חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהאחז במולדתם העתיקה; ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים, וחלוצים, מעפילים ומגינים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים, והקימו ישוב גדל והולך"

אלפיים שנה חתרו היהודים לשוב לארץ ישראל, וחיכו לרגע בו יעלה בידם להקים מחדש את מדינתם. הפלא הגדול הוא, שגם ארץ ישראל חיכתה אלפיים שנה לעם ישראל. מאז חורבן בית המקדש השני ועד שיבת ציון האחרונה, היתה הארץ שוממה. ארץ ישראל אינה מעניקה מטובה לעם אחר.

הקשר בין עם ישראל וארצו דומה לקשר בין אשה אוהבת ובעלה, שנאלץ לנדוד למרחקים. גם אם יארך מסעו שנים רבות - יושבת אוהבתו וממתינה לו. היא שומרת לו אמונים ואינה פונה לזרים. היא שלו והוא שלה. כך ארץ ישראל. איננה סגלה את קסמיה בפני זר. עמים רבים שלטו בארץ וניסו ליישב אותה - ללא הצלחה. ארץ ישראל נשארה בשממונה.

לפני כמאה וחמישים שנה ביקר בארץ הסופר האמריקאי הנודע מארק טוויין, והוא מתאר את התרשמותו מן הארץ:

ארץ שממה שאדמתה עשירה למדי, אלא שכולה עולה שמיר ושית, מרחב דומם ואבל. יש כאן עזובה שאפילו הדמיון אינו יכול להעניק לה תפארת חיים ומעש... כל הדרך כולה לא ראינו נפש חיה... בשום מקום כמעט לא היה לא עץ ולא שיח. אפילו הזית והצבר, אותם ידידים נאמנים של אדמת זיבורית, כמעט נטשו את הארץ... ארץ ישראל יושבת בשק ואפר. מרחף עליה כישופה של קללה ששרפה את שדותיה ואסרה את תעצומות כוחה באזיקים. ארץ ישראל שוממה וחשוכת חמדה.

האם זוהי אותה ארץ שאנו מכירים אותה כיום? אם לא היינו יודעים שכך הוא המצב, היינו חושבים שזהו תיאור של מדבר שומם ורחוק.

רק כשבאו "חלוצים, מעפילים ומגינים" - חזרה ארץ ישראל להיות "ארץ זבת חלב ודבש". בכל מקום בו מתיישבים יהודים - נעלמת השממה ומתחילה פריחה. הרים פורחים, מרבדי דשא ופרדסי פרי הם מתנתה של הארץ לעם ישראל. כולנו מכירים את "הבלדה על יואל משה סלומון", המתארת את יסוד המושבה "פתח תקוה". הנה קטעים ממנה:

אמר להם מזרקי	אם ציפורים אינן נראות	אך כשהבוקר שוב עלה
אחרי שעה קצרה:	המוות פה מולך,	מעבר להרים,
איני שומע ציפורים	כדאי לצאת מפה מהר,	העמק הארור נמלא
וזה סימן נורא.	הנה אני הולך....	ציון של ציפורים.

כך קרה בכל מקום בו החלו יהודים להתיישב בעשרות השנים האחרונות - במדבר יהודה ובגוש קטיף, בנגב ובגליל, בהרי הגולן ובבקעת הירדן. השממה הופכת למקום פורח בעקבות מגע הקסם של העם היהודי.

על הלחם לבדו

בשנתיה הראשונות של המדינה הונגה בארץ משטר צנע כלכלי. האזרחים קיבלו כמות מזון מוקצבת שניתנה תמורת תלושים. בתפריט: לחם אחיד ללא הגבלה, 60 גרם תירס ליום, 58 גרם סוכר, 60 גרם קמח, 17 גרם אורז, 20 גרם מרגרינה, 20 גרם קטניות, 8 גרם אטריות, 200 גרם גבינה רזה, 600 גרם בצלים, 5 גרם ביסקוויטים ו-75 גרם בשר לנפש בחודש. אז והיום...

"השוואה שנתחוללה על עם ישראל בזמן האחרון, בה הוכרעו לטבח

מיליונים יהודים באירופה, הוכיחה מחדש בעליל את ההכרח בפתרון בעית העם היהודי מחוסר המולדת והעצמאות על-ידי חידוש המדינה היהודית בארץ-ישראל, אשר תפתח לרווחה את שערי המולדת לכל יהודי ותעניק לעם היהודי מעמד של אומה שוות-זכויות בתוך משפחת העמים".

נתאר לעצמנו, שעוד אלף שנה יערכו חפירות ארכיאולוגיות באזורנו. מהחפירות יעלו ממצאים סותרים בקשר לעם ישראל. מצד אחד, יהיו ממצאים שיעידו על כך שעם זה איבד שליט מבניו - כששה מליון אנשים, נשים וטף - בשואה אכזרית. מצד שני, ממצאים אחרים ילמדו על כך שבאותה תקופה עם זה הקים לעצמו מדינה, והצליח לעמוד בגבורה במלחמה נגד כוחות עוודפים עליו בהרבה.

כדי ליישב את הסתירה יאמרו הארכיאולוגים כי הפער בין שני האירועים הוא של כמה מאות שנים. לא יתכן שעם שהיה כה מדוכא ותחת השמדה - יוכל להקים לעצמו מדינה ולעמוד במלחמה לפני שיעברו כמה מאות שנים.

אנחנו לא צריכים את הארכיאולוגים כדי לדעת מה קרה באמת. פחות מארבע שנים אחרי השואה - הוקמה מדינת ישראל.

היש עוד דוגמא אחת בלבד בתולדות העמים להתפתחות כה מהירה של אומה הקמה סן האפר?

אנו עדים לתופעה פלאית של אנשים שיצאו זה עתה ממחנות ההשמדה, והם קמים בגאון ובעוז לבנות ולבסס את מדינתם שזה עתה הוקמה. מדינה זו הפכה תוך מספר שנים למדינה חזקה ויציבה, למעצמה טכנולוגית ולמופת לעולם כולו. החיבור המיידי והפלאי שבין השואה לתקומה, מלמד על כך שמדובר בעם מיוחד במינו, בעל כוחות ועוצמות שאינם קיימים בעמים אחרים. כל מכה שהעם הזה מקבל לא מצליחה לשבור אותו, ואף גורמת לו להתעוררות ולהתחזקות.

כבר לפני 500 שנה כתב על כך רבי שלמה אלקבץ, ממקובלי צפת, בפיוטו המפורסם **"לכה דודי"**:

התנַעַרִי מַעֲפֵר קוּמִי,
לְכִשִׁי בְגָדֵי תַפְאֲרֶתְךָ עִמִּי...

נקודת מבט זו על ההיסטוריה הקרובה לנו, מעוררת למחשבה - הכיצד?
מנין הכח לקום סן העפר ולהקים את מדינת ישראל?

אין ספק שאף תופעה זו פלא היא, אחד מהפלאים הרבים השזורים בתולדותיו של עם ישראל.

חיילים בפתח מחנה ההשמדה 'אשוויץ'

מצעד החיים - פולין

משפט אייכמן

הר תלול

בהקמת המדינה עלינו על הר תלול. אין לנו עוד הברירה לעמוד במקומנו. או שנתגלגל במורד עד לתהום, או שנתקדם ונעלה ההר עד לפסגה.
(דוד בן גוריון)

"מדינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקיבוץ גלויות"

שיר השיירה עלי מוהר

בלשונות רבות מספור דיברנו
וזה את זה כמעט בכלל שלא הכרנו
ומקומות רבים מאוד עזבנו
ורק מקום אחד רצינו ואהבנו
ומקומות רבים מאוד עזבנו
ואל הארץ, אל הארץ באנו.

ונמשכת שיירה
מן המאה שעברה
רחוקים כבר היוצאים
איכרים וחלוצים
שעמלו עבדו בפרך
בלי לראות את סוף הדרך
ועכשיו עוברים אנחנו
לא שקטנו ולא נחנו
לא ימשיכו בלעדיו
זוהי הרפתקת חיינו.

ומכל הגלויות
ועם כל הבעיות
עם נוצר וארץ קמה
ושפה אשר נרדמה
שוב התחילה מתעוררת
ומדברת ומדברת
מסביב יהום הסער
רב הקושי והצער
אבל יש על מה לשמוח
יש עוד אומץ, יש עוד כח.

כמה זה עולה?

השנה שבה הגיע לארץ
מספר העולים הגדול
ביותר היא שנת 1949:
239,954 יהודים עלו
לארץ באותה שנה, מכל
קצוות תבל.
השנה הבאה אחריה היא
שנת 1990, בה עלו לארץ
199,518 איש, בעקבות
הסרת "מסך הברזל"
מעל ברית המועצות.
סך הכל עלו לארץ
מאז הקמת המדינה
2,992,948 יהודים - כחצי
מאוכלוסיית המדינה.

במשפט קצר זה מובא אחד מפלאי תבל, שלא תמיד אנחנו מקדישים לו מספיק תשומת לב.

מבט מסביב, על המשפחות החוגגות יחד עימנו, יגלה כי בשטח של פחות מדונם, נמצאים אנשים שאבותיהם באו ממדינות רבות ברחבי העולם. עד לפני כמה עשרות שנים לא הבינו הורינו איש את שפת רעהו. אלו דיברו לאדינו, אלו אידיש, ואלו ערבית. במשך אלפי שנות הגלות לא התקיימו כעם. לא היתה לנו שפה משותפת, לא תרבות משותפת, ולא הסטוריה משותפת. אבל כולנו ידענו שאנחנו יהודים - וזה מה שגרם לכך שבנינו מחדש את העם היהודי.

פתאום, תוך עשרות בודדות של שנים, כולנו נמצאים יחד במדינה אחת, מדברים בשפה אחת, מתגייסים לצבא אחד וחיים בתרבות אחת. האם יכול להיות פלא גדול מזה? האם יש עוד דוגמא בעולם לקיבוץ של אנשים ממקומות רבים ושונים כל כך והפיכתם מחדש לעם אחד? זהו הנס הגדול של קיבוץ גלויות, המתואר כבר בתנ"ך:

כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים נָאִם ה' וְשִׁבְתִּי אֶת שְׁבוֹת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְיְהוּדָה אָמַר ה'
וְהִשְׁבַּתִּים אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאֲבוֹתָם וְיִרְשׁוּהָ (ירמיהו ל, 3).

התקופה שבה אנו חיים היא תקופה מיוחדת ומופלאה. יהודים מתקבצים מכל קצוות תבל לארץ ישראל ובונים כאן מדינה. בתוך שנים ספורות לאחר הקמתה הכפילה מדינת ישראל את מספר אזרחיה. אין מדינה בעולם שמרשה לעצמה כמות כה גדולה של מהגרים. אולם, המדינה התגברה על כל הקשיים והבעיות. קליטת העליה במדינת ישראל מבטאת את הערבות והאחריות של היהודים זה לזה, ומהווה מופת מוסרי וחברתי לעולם כולו.

לנס הגדול של קיבוץ גלויות יש משמעות גדולה, שכן הוא גם אחד ממאפייני אאות ישראל:

וְשֵׁב ה' אֶלְקִיד אֶת שְׁבוֹתָד וְרַחֲמָד וְשֵׁב וְקַבְּצָד מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפְצִיד ה' אֶלְקִיד שְׁמָה. אִם יִהְיֶה נִדְחָד בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשֵּׁם יְקַבְּצָד ה' אֶלְקִיד וּמִשֵּׁם יְקַחָד. וְהִבְיָאָד ה' אֶלְקִיד אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְרָשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וְיִרְשָׁתָהּ וְהִטְבִּיד וְהִרְבִּיד מֵאֲבֹתֶיךָ (דברים ל).

חזרתו של עם ישראל לארץ ישראל היא חלק מגאולתו של עם ישראל, והגשמתו את תפקידו בעולם.

"אנו מושיטים יד לשלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו"

לידתה והתבגרותה של מדינת ישראל אפופות מלחמות עקובות מדם, יחד עם שאיפה בלתי מתפשרת לשלום. לפעמים נדמה, כי ככל שאנו רודפים אחרי השלום - השלום בורח מאיתנו. הפכנו כל אבן בדרך לשלום עם שכנינו, ובכל זאת הוא נראה רחוק יותר מתמיד.

"הלנצח תאכל חרב?" האם השלום הוא חלום שלא עתיד להתגשם?

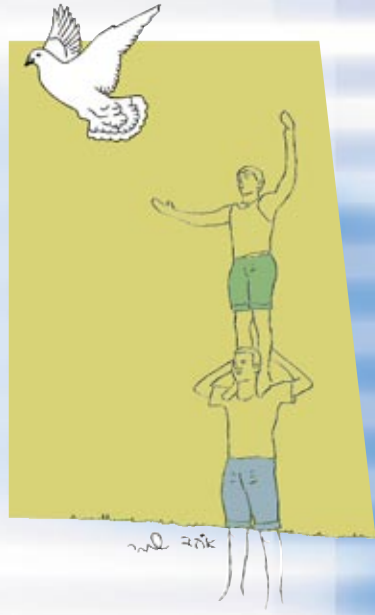
במגילת העצמאות אנו למדים על הדרך הנכונה להגיע לשלום אמת. המגילה פותחת בתיאור זכותו המוחלטת של עם ישראל על ארץ ישראל, הנובעת מן הקשר ההיסטורי והמסורתי שבין העם והארץ. זכות זו איננה ניתנת לערעור, והיא הבסיס לשיבתנו בארץ ולהקמת המדינה.

רק לאחר מכן מובאת הקריאה לשלום לשכנינו. הסיבה לכך היא, שהליכה לשלום מתוך פחד וחולשה ומתוך עייפות ממלחמות - היא זו שתוביל למלחמה הבאה. שלום צריך להעשות מתוך עוצמה, ומתוך אמונה בצדקת הדרך.

לא נצליח לשכנע את אויבינו להפסיק להילחם בנו, כשאנו מדיגישים את הפחד שלנו מפניהם. רק כשאויבנו יקבלו את קיומנו כמדינה ואת זכותנו על הארץ בתור עובדה מוגמרת - נוכל להתקדם בדרך השלום.

ועוד. חתן פרס נובל לכלכלה לשנת תשס"ו, פרופ' אומן, לומד ממחקריו בתורת המשחקים על צורות התנהגות מצליחה ביחסים בינלאומיים. הוא הוכיח, שהמנצח במשחק הוא מי שיהיה בעל הסבלנות הרבה יותר, ולא ינסה לקצור רווחים גדולים ומידיים. כך גם ביחסים בין מדינות. כדי להגיע לשלום עם שכנינו ולא להפסיד ב"משחק" זה שחינו תלויים בו, עלינו להתאזר בסבלנות רבה. לא למהר ולעשות מעשים מתוך פיזיות וחולשה, מתוך רצון לשקט מידי בטווח הקרוב.

השלום יבוא כאשר נפעל בנחישות למימוש זכותנו על הארץ, כאשר נשאף לשלום מתוך עוצמה ולא מתוך חולשה, וכאשר תוביל אותנו האמונה ולא הפחד.

הפגנת שלום, כיכר רבין, ת"א. עכשיו! 'שלום עם גוש קטיף' v

תגיד שלום, עכשיו!

הווי מקדים בשלום כל האדם, אפילו אם אתה רואה שלבו עליו - הווי מקדימו לשלום, שאם אתה עושה כן תגרום לו שיאהבך. אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הקדימו שום אדם בברכת שלום מעולם. (מן המקורות)

"אנו קוראים אל העם היהודי"

בכל התפוצות להתלכד סביב היישוב בעליה ובבניין ולעמוד לימינו במערכה הגדולה על הגשמת שאיפת הדורות לגאולת ישראל."

כיצד נוכל לנצח ב"מערכה הגדולה"? מהי הנקודה המרכזית שתוביל אותנו לנצחון במערכה? את התשובה ניתן ללמוד מסיפור הקרב בסן סימון...

בשביעי של פסח תש"ח, כחודש לפני הקמת המדינה, בתוך מבנה של מנזר "סן סימון" בפסגת שכונת קטמון בירושלים, לכודים כמה עשרות לוחמי פלמ"ח תחת אש הלגיון הירדני, המומטרת עליהם מכמה כיוונים כבר מעלות השחר. מספר רב של פצועים קשה.

אפשרויות ההגנה מבפנים מועטות, הגג חשוף וחלונות המנזר מועטים וגבוהים. שולחנות הוסטו לעבר החלונות, עליהם הועמדו כיסאות או ספרי-דת, ועל הערמות עומדים בקושי לוחמים בניסיון להשיב אש. פצועים בינוני תורמים את חלקם בתמיכה ברגלי השולחנות, והפצועים קל נלחמים כבריאים.

שעות הבוקר חולפות, ומלאי המים, התחבושות והתחמושת אזל כמעט לחלוטין. אין קשר אלחוטי לעולם שבחוץ.

המפקדים קיבלו החלטה כי בחלוף שעה ירוכזו הלוחמים ליד הפתחים. ובעת הפוגת-מה מצד האויב, יפרצו דרכם במהירות החוצה...

אך מה עושים עם הפצועים קשה שאינם יכולים לנוע בכוחות עצמם, שצריך להוציאם באלונקות ולפחות לתמוך בשני צידיהם. שפינויים האיטי לא מתאפשר בעצם תחת אש, והם מסכנים את חיי האחרים? ברור לכל שאי אפשר להשאירם כי האויב יעשה בהם שפטים!

מול עיני מפקדי הפלמ"ח במנזר עומדת מורשת "מצדה", הממשיכה בהנחייתו של מולה כהן מפקד חטיבת יפתח: **"יסביר כל מפקד לאנשיו לבל ייפול איש מאיתנו בידי חייט-אדם. ישאיר כל לוחם רימון-יד בכליו וידע מה לעשות כאשר יותר בודד ונצור..."**

נצורי קטמון נאספים ליד הפתחים, ושישה עשר הפצועים קשה... הוציאו מחדרם בתירוץ כי "צריך לנקות" ואח"כ החזירו והשכיבו על המזרונים שתחתם הטמינו חומר נפץ.

כן, הוחלט שלא להשאירם בחיים!

"אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים".

מצדה

הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל, הרב הראשי הראשון לארץ ישראל

לחשוב ישראליות

"...לחשוב ישראליות, להרגיש ישראליות, לחיות חיים ישראליים, לראות בשמחת ישראל..."
 (הרב קוק, אורות)

ובתוך החושך הגדול, קם אחד, בני מהרש"ק שמו, וזועק: **"אם לך קר ורטוב, גם לאיב קר ורטוב!"**

בכל קרב שני הצדדים נפגעים וסופגים אבידות, והיאוש הולך וגובר. **המפסיד הוא "מי שמצמצם ראשון" - מי שמתייבש ראשון!** מפקדי הכוח משתכנעים לנסות ולהילחם בשארית כוחותיהם. הם מתארגנים להתקפה עם מי שמסוגל ללכת. אז התברר, שהלגיונים מצמצו ראשונים. הם נשברו והתיישבו מכוח העמידה של הכוח היהודי ונסוגו בבהלה.

יחד עם "להילחם עד הכדור האחרון" ו"אסור ליפול בשבי" קיימת **האמונה בכוח העמידה** העיקש, אפילו עד מעבר לנקודה שבה נשברים.

אמונה זו היא שהובילה את צה"ל לנצחונותיו הבאים. וכך אמר רמטכ"ל ששת הימים, יצחק רבין ז"ל, בנאומו בטכס קבלת תואר דוקטור לשם כבוד מהאוניברסיטה העברית:

התעלותם של לוחמינו לא בזכות הברזל באה אלא בזכות התודעה של שליחות עליונה, של הכרה בצדקת ענייננו, של אהבה עמוקה למולדת ושל הכרת התפקיד הקשה שהוטל עליהם - להבטיח קיום האומה במולדתה, לקיים - ואפילו יהיה זה במחיר חייהם - זכותו של עם ישראל לחיות את חייו במדינתו בשלום ובשלווה, כעם חופשי ועצמאי.

כח העמידה הישראלי נתון מזה זמן רב במבחן קשה. הטרור מכה שוב ושוב, ואנו הולכים ונשחקים. אנו זקוקים כעת, יותר מתמיד, לאותה אמונה בייחודו של עם ישראל ובשליחותו בעולם. אנו זקוקים לחיזוק כח העמידה שלנו, לחיזוק האהבה למולדת ולאותה מסירות שעליה אנו קוראים בסיפורי תש"ח.

האריה השואג תל-חי

הרב שלמה גורן זצ"ל הרב הצבאי הראשי, לאחר שחרור העיר העתיקה ממלחמת ששת הימים

"מתוך בטחון בצור ישראל הננו חותמים בחתימת ידינו לעדות על הכרזה זו"

מילים אלה, הפותחות את הפסקה האחרונה שבמגילת העצמאות, עוררו סערה גדולה בקרב החותמים על המגילה. היו שטענו כי מילים אלה נוגדות את השקפת עולמם. מנגד טענו רבים כי: "אנו חותמים על תעודה זו לא רק בשם היישוב היהודי בארץ ישראל אלא בשם מליוני יהודים בכל ארצות תבל. אינני מעלה בדעתי שבתעודה היסטורית כזו יפקד שם שמים".

הרב פיישמן, מהחותמים על ההכרזה, הוסיף: "עוד לא ראיתי הכרזה חשובה של אומות העולם, פרט לרוסיה, ששם ה' לא נזכר בה". הפשרה היתה במילים: "מתוך בטחון בצור ישראל". מהו צור?

הפירוש המילולי למילה "צור" הוא: "סלע גדול וחזק". אולם, הביטוי "צור ישראל" הוא כינוי לה', המגן עם ישראל כסלע חזק.

חברי מועצת העם שחתמו על המגילה, פירשו את הביטוי "צור ישראל" איש כפי הבנתו. היו שפירשו זאת כבטחון בחוסנו וחוזקו של עם ישראל לעמוד איתן מול האתגרים העומדים לפתחו עם הכרזת המדינה.

והיו שפירשו זאת במונח המקורי של הביטוי: מתוך בטחון בה' אלוקי ישראל, שהוביל את עם ישראל עד לרגע גדול זה, וימשיך להוביל את עמו.

המכיר את ההיסטוריה של עם ישראל יודע, שגם חוסנו וחוזקו של עם ישראל הם דבר מיוחד במינו. עם ישראל התמודד עם אתגרים וקשיים יותר מכל אומה אחרת - וניצח! הכח הזה נובע מהייחוד של עם ישראל. המימד הנוסף הזה - החוסן הרוחני והאמונה בייחודו של עם ישראל - הם שהעניקו את הכח להקים את המדינה, וחיוזקם יתן את הכח לשמור עליה ולפתח אותה.

מתוך התפילה לשלום המדינה

אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים,
צוֹר יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ,
בְּרַךְ אֶת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל
רְאשִׁית צְמִיחַת גְּאֻלַּתנוּ.
הֲגֵן עֲלֵיהָ בְּאֶבְרַת חֶסֶדְךָ
וּפְרֵשׁ עֲלֵיהָ סֶכֶת שְׁלוֹמְךָ
וּשְׁלַח אוֹרְךָ וְאַמְתָּךְ
לְרֵאשִׁיָּהּ, שְׂרֵיָּהּ, וְיוֹעֲצֵיהָ
וְתַקְּנֵם בְּעֲזָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ.
חֲזַק
אֶת יְדֵי מַגְנֵי אֶרֶץ קְדְשֵׁנוּ
וְהִנְחִלֵם, אֱלֹקֵינוּ, יְשׁוּעָה
וְעִזְרָת נֶצְחוֹן תַּעֲטֶרֶם,
וְנִתַּת שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ
וְשִׁמְחַת עוֹלָם לְיוֹשְׁבֵיהָ.

הפעלות ליום העצמאות

כדי להוסיף לחגיגות יום העצמאות צד חוייתי, מובאות כאן הפעלות שונות המתאימות לגילאים השונים. מומלץ לאתגר את הילדים, ואפילו לחלק פרסים קטנים ושווים...

נשיאי ישראל

2. יצחק בן צבי

1. חיים וייצמן

4. אפרים קציר

3. זלמן שזר

6. חיים הרצוג

5. יצחק נבון

8. משה קצב

7. עזר וייצמן

7. ההיסטוריון של המדינה

מי יודע הכי טוב את ההיסטוריה? הוציאו דף ועט ורשמו את הנשיאים, ראשי הממשלה והרמטכ"לים שאתם זוכרים מקום המדינה.

נשיאי ישראל

חיים וייצמן, יצחק בן צבי, זלמן שזר, אפרים קציר, יצחק נבון, חיים הרצוג, עזר וייצמן, משה קצב.

ראשי ממשלה

דוד בן גוריון, משה שרת, לוי אשכול, גולדה מאיר, יצחק רבין, מנחם בגין, יצחק שמיר, שמעון פרס, בנימין נתניהו, אהוד ברק, אריאל שרון, אהוד אולמרט.

רמטכ"לים

יעקב דורי, יגאל ידין, מרדכי מקלף, משה דיין, חיים לסקוב, צבי צור, יצחק רבין, חיים בר לב, דוד אלעזר, מרדכי גור, רפאל איתן, משה לוי, דן שומרון, אהוד ברק, אמנון ליפקין-שחק, שאול מופז, משה יעלון, דן חלוץ.

8. שאלות א' ב'

מי שעונה תשובה נכונה מקבל נקדיה. א. בה הונף דגל הדין. (אילת) ב. הצהרה חשובה ב- 1917. (בלפור) ג. קרב מפורסם במלחמת ששת הימים, שהתחיל בשתיים ושלושים. (גבעת התחמושת) ד. התותח הרעיש ולא ירה. (דוידקה) ה. קריאה מפורסמת ממלחמת ששת הימים. (הר הבית בידו)

1. נשיא המדינה הראשון. (ויצמן חיים)
2. דמותו שווה 200 ₪. (זלמן שז"ר)
3. שלושה גדודים. (חטיבה)
4. "Fresh meat". (טירון)
5. "כ"ח באייר. (יום שחרור ירושלים)
6. הצנחנים בכיינים. (כותל)
7. לפני השקל. (לירה)
8. "הוא עלה למרכבה..." (מונטיפיורי)
9. שרה אהרונוסון היתה גיבורה. (ניל"י)
10. בתקופת המנדט הבריטי חיכו לו יהודים שרצו לעלות לארץ. (סרטיפיקט)
11. המילים האהובות על כל חייל. (עד מתי?)

12. סירת מטכ"ל של ההגנה. (פלמ"ח)
13. תקופה בה היה מחסור באוכל. (צנע)
14. המשלט שעבר מיד ליד. (קסטל)
15. גם עיר וגם רב ראשי. (ראשון לציון)
16. המלחמה הקרה שלנו. (של"ג, שלום הגליל)
17. רב המכר מס' 1 בכל הזמנים. (תנ"ך)

4. מקומות בארץ

כל אחד אומר בתורו שם של מקום בארץ המתחיל באות האחרונה של המקום שאמר זה שלפניו. לדוגמא: ירושלים, מעלות, תל-אביב, באר-שבע...

2. איך שרים את זה?

יושבים כולם ביחד, וכל אחד אומר את המילה הבאה בהמנון המדינה (או שירי מולדת אחרים) תוך 3 שניות. מי ששכח או התבלבל - יוצא מהמשחק. בשלבים מתקדמים יותר אפשר להשלים מילים בדילוג, אחורה וכדו' (לדוגמא: כל יחד בלבב פינחה, נפש יהודי הומיה...)

3. פיסול באלתור

מי זוכר איך נראה סמל המדינה? בטח כולם!!! קחו כל מה שאתם רואים מסביבכם (שיפוד, מזלג, נקניקיה, גזרי עצים וכו'...) ופסלו מהם את הסמל הכי יפה ומקורי אתם יכולים.

4. קיבוץ גליות

נבקש מהילדים להחתיים אנשים מרחבי הפארק שהם או אבותיהם הגיעו לארץ מעשרה מקומות שונים. הראשון שחוזר מנצח. (מומלץ להסביר לילדים את המשמעות המיוחדת של קיבוץ הגליות מכל רחבי תבל)

חידונים

5. מספרים במדינה

מה מזכיר לכם המספר הבא בהיסטוריה שלנו?
120 - (חברי כנסת)
6 - (מלחמת ששת הימים)
58 - (שנות המדינה)
1948 (הכרזת המדינה / מלחמת העצמאות)
1967 - (מלחמת ששת הימים)
35 - (שיירת ה"ה)

6. ראשי תיבות במדינה

פתחו את ראשי התיבות.
אצ"ל - (ארגון צבאי לאומי)
לח"י - (לוחמי חירות ישראל)
צה"ל - (צבא ההגנה לישראל)
ביל"י - (בית יעקב לכו ונלכה)
ניל"י - (נצח ישראל לא ישקר)
קק"ל - (קרן קיימת לישראל)

9. מי בשטר / כמה אתה שוה?

מדינת ישראל בחרה להנציח בשטרותיה אישים וערכים החשובים לה.

פעילות זו תגלה לנו מיהם האנשים המופיעים בשטרות, ומהם הערכים שאנשים אלה באים לייצג.
כל שטר כולל:

1. תמונת האיטיות.
2. רקע הקשור לדמותו ולפעלו.
3. כיתוב מתוך דברים שאמר. בצד השני תמונת רקע וכיתוב.

שלבי הפעילות:

1. שאלה לבני המשפחה: מי הן הדמויות המופיעות על שטרות הכסף של מדינת ישראל?
2. הוציאו את השטרות המצויים בידכם, ותנו לבני המשפחה להתבונן בהם.
3. מי שמזהה דמות המופיעה על השטר - צריך לספר את כל הידוע לו עליו.
4. מה עוד יש על השטר מלבד הדמות, ואיך זה קשור לדמות?
5. העשירו את הידע של בני המשפחה מתוך הדברים המובאים בהמשך.
6. ערכו דיון בין בני המשפחה: על מי הייתם ממליצים כדמות הראויה להופיע על שטר?

20 - משה שרת, שר החוץ הראשון של מדינת ישראל. השטר עוסק בשייכותו של העם היהודי למשפחת העמים. הכיתוב המופיע על השטר מצידו האחד עוסק ביהודים שלחמו נגד הנאצים יחד עם בעלות הברית, ובכך קנו מקום של כבוד במשפחת העמים שוחרי החרות. בצד השני מופיעים דבריו על חשיבותו של דגל ישראל, המתנוסס בין דגלי האומות באו"ם. זו גם התמונה ברקע.

50 - ש"י עגנון, זוכה פרס נובל לספרות. השטר עוסק בהיות העם היהודי "עם הספר". ברקע השטר מופיע ארון הספרים בחדר עבודתו של עגנון. עם ישראל ידוע כעם הספר. כוחו של עם ישראל טמון בחכמה, בערכים ובמורשת ישראל העשירה המצויה בספריו.

100 - יצחק בן צבי, נשיא המדינה השני, היסטוריון וחוקר תולדות היישוב היהודי בארץ ישראל. בצד האחורי של השטר מופיע צילום של בית הכנסת העתיק בכפר פקיעין שבגליל, אותו חקר בן צבי. הכפר פקיעין הינו המקום היחיד בארץ ישראל ממנו לא פסק היישוב היהודי מאז תקופת בית המקדש השני. מקום זה מבטא את הקשר הבלתי פוסק בין עם ישראל לארצו.

200 - זלמן שז"ר, נשיא המדינה השלישי ומשרי החינוך הבולטים של מדינת ישראל. נושא צדו האחד של השטר הוא החינוך. תמונה של כיתת לימוד, ודבריו של שז"ר בנושא "חוק חינוך חובה". הצד השני מציג את העיר צפת, עיר המקובלים, אליה היה קשור שזר בצורה מיוחדת. החינוך הוא אחד הערכים המרכזיים של העם היהודי, שהצטיין מאז ומעולם במערכות חינוך לכל, ובהשכלה של כל בני העם.

רשת ארצית של מרכזים לצמיחה רוחנית

להב"ה
בית יהודי באריאל

אליהו פרג'ון
050-6801173

מקום ב"ב

מרכז לצמיחה רוחנית
רמת השרון

www.makom-balev.co.il

נתנאל סימן-טוב
050-7942849

**כל מה שתרוצו
ביהדות!**

**בית
לפני"ד**

לימוד פנימיות יהודית

טבריה

אוהד ברוכי
050-6801173

פעילות ארצית
מאיר שוורץ 050-7948613

**המרכז
הישראלי**

**בית
יהודי**
בית יהושע

אביב
054-7878918

ירושלים, מרכז שטנר 3, ת.ד. 34254 מיקוד: 95461

טל: 02-6517652/3 פקס: 02-6517747

plp@bezeqint.net

1700-707-653

**תנועת פנים-אל-פנים פועלת להגברת הזהות היהודית
והאחדות במדינת ישראל.**

אם אתה רוצה להעמיק את שורשיך היהודיים
שיעורים, חוגי בית, לימוד אישי בנושאי:
זוגיות, חינוך, יהדות, תרבות ועוד...
צור עמנו קשר:

1-700-707-653

**נחתם? שגבו אתנו!
רוצים לשמוע עוד? צרו קשר!**

כתובת: מאה פנים-אל-פנים משלח

israel58@gmail.com

פנים-אל-פנים מרכז שטנר 3, ירושלים

02-6517652/3